

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ
ЗАПРОВАДЖЕННЯ У
ПРАКТИКУ**

Збірник матеріалів

**III Всеукраїнської
науково-практичної
конференції**

Київ 2024

Маріупольський державний університет

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ
ЗАПРОВАДЖЕННЯ У ПРАКТИКУ**

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

Київ - 2024

УДК 373.2(06)

Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспективи, шляхи запровадження у практику: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року / за заг. ред. Ю.О.Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. 207 с.

Редакційна колегія:

- Голова** – Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;
- Заступник голови** – Олена БУЛАТОВА, перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор;
- Члени оргкомітету:**
- Юлія ДЕМИДОВА, завідувач кафедри дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;
 - Катерина КРУТІЙ, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
 - Ольга ФУНТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
 - Світлана МАКАРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
 - Оксана ПОПОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
 - Вікторія ЯЙЛЕНКО, старший викладач кафедри дошкільної освіти;
 - Ірина ДЕСНОВА, в. о. завідувача кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент;
 - Оксана ГОЛЮК, завідувач кафедри педагогіки та освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 10 від 28 березня 2024 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра дошкільної освіти МДУ, 2024

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЯ І ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ ПАРАДИГМ І КОНЦЕПЦІЙ, ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ, ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Бережний О.Є. Особливості формування цифрової компетентності в дітей старшого дошкільного віку.....	7
Дердель А.Б. Використання логічних блоків 3. Дьєнеша для формування логіко-математичної компетентності дошкільників.....	9
Мандра Н.Г. Формування соціально-емоційної компетенції в дітей старшого дошкільного віку.....	12
Марківська Ю.В. Значення нетрадиційних технік малювання для розвитку дітей молодшого дошкільного віку.....	15
Потеряєва Т.М. Особливості сенсорного розвитку дітей раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти.....	18
Сарбей І.М. Особливості розуміння старшими дошкільниками ілюстрацій до літературних творів.....	21
Селізар У.Д. Український фольклор як засіб національно-патріотичного виховання дітей старшого дошкільного віку.....	24
Тонкова А.І. Педагогічні умови розвитку творчої діяльності у дітей молодшого дошкільного віку.....	27
Устенко О.В. Розвиток мовлення дітей молодшого дошкільного віку засобами зображувальної діяльності.....	30
Шишак А.М. Потенціал використання цифрових засобів для формування сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентності дошкільників.....	33

РОЗДІЛ 2. ІННОВАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ТА МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Гуртова Л.М. Організаційно-методичний супровід організації освітнього процесу в ЗДО в дистанційному форматі.....	37
Зінченко М.П. Формування навичок фінансової грамотності в дітей старшого дошкільного віку.....	40
Ізмайлова Н.В. Спільнота педагогів дошкільної освіти «Новітнє дошкільля» - науково-методичний супровід у реаліях сьогодення.....	44
Макаренко С.І., Капштикова С.О. Стратегування як важливий інструмент поствоєнного відновлення дошкільної освіти.....	47
Нехаєва В.О. Шляхи запровадження цифрових технологій в освітній процес закладів дошкільної освіти.....	51

Шишак А.М.,

здобувачка 3 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
освітня програма «Початкова освіта»,
асистентка кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

Наукові керівники:

Чайка В.М.,

д. пед. наук, професор, професор кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль,

Жаркова І.І.,

к. пед. наук, доцентка,
доцентка кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

ПОТЕНЦІАЛ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ, ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ, ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

В епоху всеохопної диджиталізації суспільних сфер, зокрема освіти, в освітній процес навчальних закладів активно впроваджується використання цифрових засобів.

Відповідно до Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) у межах реалізації освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» передбачається формування у дошкільників сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентності як «здатності дитини використовувати власну сенсорну систему в процесі логіко-математичної і дослідницької діяльності» [1, с. 10]. Засобами формування зазначеного новоутворення можуть бути цифрові пристрої.

Мета дослідження полягає в тому, щоб визначити потенціал використання цифрових засобів для формування сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентності дошкільників.

Використання цифрових засобів навчання в освітньому процесі ЗДО передбачає застосування диджитал-пристроїв, їх програмного забезпечення, а також онлайн-інструментів. Питання впровадження цифрових інструментів та пристроїв для формування у дошкільників сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентності все частіше досліджують сучасні науковці. Проаналізуємо їх погляди.

Шведські вчені М. Бурбур та Д. Масумі вивчають проблему використання цифрових пристроїв, зокрема інтерактивних дощок, для розвитку математичних уявлень дітей дошкільного віку. Дослідники наголошують, що цифрові засоби

мотивують малюків, привертають їхню увагу та допомагають педагогам збагачувати освітнє середовище ЗДО. Під час інтерв'ювання вихователі-респонденти розповідали, що інтерактивні дошки сприяють становленню часових уявлень у дошкільників, зокрема здатності орієнтуватися у порах року, шляхом фотодокументування зображень одного дерева у різні сезони, доповнення їх тестами та аудіо; засвоєнню обчислювальних навичок, оскільки такий цифровий засіб дає можливість візуалізувати множини предметів, які потрібно полічити, порівнювати їх та класифікувати об'єкти за розміром, кольором тощо. Переваги використання інтерактивних дощок полягають також у можливості створення математичних ігор, організації ігрового сюжету та візуального супроводу під час сюжетно-рольової гри, яка може охоплювати матеріал навчальних занять з логіко-математичного розвитку [2].

Грецькі науковці К. Лавідас, З. Апостолу, С. Пападакіс зазначають, що цифрові інструменти сприяють формуванню у дошкільників просторово-часових уявлень, здатностей до класифікації, зіставлення, серіації, лічби, математичних операцій, порівняння, визначення форми та розміру. Вчені дослідили, що особливо активно диджитал-засоби почали застосовувати у ЗДО під час дистанційного навчання в умовах пандемії COVID-19. Зокрема, вихователі практикували для реалізації зазначених вище завдань застосування «Wordwall», «Quizizz», «Photodentro», «Zoom», «Google docs», «Learning apps», «GCompris», «Планета головоломки» та «Колесо удачі». Матеріалами, які використовували педагоги, були також відео та цифрові зображення. Після завершення дистанційного навчання вже в очному освітньому процесі ЗДО зазначені цифрові засоби застосовувалися значно рідше, здебільшого – для стимулювання інтересу до здобуття знань [3].

Вихованці дошкільних груп відчують природний потяг до користування цифровими засобами, що пов'язано з яскравою та цікавою формою представлення даних за їх допомогою. Варто зауважити, що часто ресурси для дошкільного віку мають розважальне, а не навчальне призначення. Зважаючи на це, болгарські вчені В. Георгієв та О. Ніколова розробили три типи інструментів для створення, редагування та представлення матеріалів за допомогою дій вибору, зіставлення та впорядкування, які можна використовувати для формування сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентності дошкільників, застосовуючи мову програмування «JavaScript». Наприклад, це були завдання, спрямовані на визначення правильної відповіді на питання, які були предметно візуалізованими, знаходження відмінностей та подібностей між об'єктами, класифікацію предметів за ознаками, сортування за розміром і формою, впорядкування цифр та інших логічних послідовностей кольорів, символів і фігур [4].

Малайзійські науковці З. Муда та Р. Е. К. Мохамед досліджували питання мультимедійного дизайну та розробки програм для вивчення математики у дошкільній освіті. Грунтуючись на тезі про те, що для дітей 4–6 років легше

засвоїти математичний матеріал, взаємодіючи з комбінаціями мультимедійних елементів (графікою та анімацією), дослідники розробили прототип навчальної цифрової програми, яка складається з трьох основних інтерактивних модулів: «Знання чисел» («Сад чисел»), «Написання чисел» («Дім письма») і «Дії» («Сад лічби»). Модуль «Сад чисел» передбачає ознайомлення дітей з числами на основі взаємодії з множинами предметів, які можна знайти в саду чи парку (квітів, метеликів, равликів тощо). Модуль «Дім письма» охоплює навчання дошкільників писати цифри за допомогою зображень цифр та анімованої стрілки, яка показує правильну послідовність їх написання. Модуль «Сад лічби» покликаний формувати уявлення у вихованців ЗДО про лічбу, виконання операцій додавання та віднімання [5].

Серед онлайн-ресурсів, доступних на просторах інтернету, також є ті, які можуть бути ефективними для формування сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентності дошкільників. Зокрема, на вебсайті «Розвиток дитини» є чимало практичних завдань, спрямованих на удосконалення логічних операцій мислення, уявлення про геометричні фігури, числа та цифри, орієнтування у часі та просторі (наприклад, картки із вправами «Скопіюй фігури», «У пошуках цифр», «Числовий лабіринт», «Кольорові фігури», «Барвисті цифри», «Математичні пазли» тощо) [6]. Також можна скористатися інтерактивними завданнями, які розміщені на онлайн-платформі «Learning.ua» та стимулюють розвиток умінь класифікувати предмети за ознаками, лічити до 10, порівнювати числа, вимірювати величини, орієнтуватися в часі та просторі, додавати та віднімати в межах 10 та ін. [7]. Крім цього, є чимало додатків для смартфонів, які за умови безпечного для здоров'я застосування сприятимуть ефективному становленню у дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень, наприклад: «Baby Panda's Number Friends», «Kids Math – Math Game for Kids», «Фігури. Ігри для малюків. Форми» тощо.

Таким чином, значний потенціал використання цифрових засобів для формування сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької компетентності дошкільників полягає у широких можливостях використання диджитал-пристроїв та онлайн-інструментів для розвитку у дітей 3–6 років уявлень про числа та цифри, величини, форми, простір, час, а також здійснення логічних мисленнєвих операцій, що ґрунтуються на засвоєнні сенсорних еталонів, для оволодіння елементами дослідницької діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) (нова редакція): затв. наказом М-ва освіти і науки України від 12.01.2021 р. № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 25.03.2024).
2. Bourbour M., Masoumi D. Practise what you preach: the Interactive Whiteboard in preschool mathematics education. Early Child Development and Care. 2016. № 186(7). URL: <http://dx.doi.org/10.1080/03004430.2016.1192617> (дата звернення: 26.03.2024).

3. Lavidas K., Apostolou Z., Papadakis S. Challenges and Opportunities of Mathematics in Digital Times: Preschool Teachers' Views. *Education Sciences*. 2022. № 12(7):459. URL: <https://doi.org/10.3390/educsci12070459> (дата звернення: 27.03.2024).

4. Georgiev V., Nikolova A. Tools for Creating and Presenting Online Learning Resources for Preschool Kids. *TEM Journal*. 2020. Vol. 9. Iss. 4. P. 1692–1696. URL: https://www.temjournal.com/content/94/TEMJournalNovember2020_1692_1696.pdf (дата звернення: 21.03.2024).

5. Muda Z., Mohamed R. E. K. Multimedia design and development in mathematics learning courseware for preschool education. *International Conference on Computational Intelligence for Modelling, Control and Automation and International Conference on Intelligent Agents, Web Technologies and Internet Commerce (CIMCA-IAWTIC'06)*. Vol. 2. Austria, Vienna: IEEE, 2005. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/document/1631520> (дата звернення: 21.03.2024).

6. Математика для дошкільників. Розвиток дитини: вебсайт. URL: <https://childdevelop.com.ua/worksheets/tag-detsad-math-sortrop/> (дата звернення: 21.03.2024).

7. Завдання з математики для дошкільнят. Learning.ua: вебсайт. URL: <https://learning.ua/matematyka/doshkilniata/> (дата звернення: 21.03.2024).

Наукове видання

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ
ЗАПРОВАДЖЕННЯ У ПРАКТИКУ**

28 березня 2024 року

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської
науково-практичної конференції**